

Fotó Stalter György aktsorozata a Körmendi Galériában

Test és fények

Trencsényi Zoltán

Stalter György fotográfiáiról szólva az utóbbi évtizedekben leginkább művészi nézőpontú, szociografikus ihletettséggű sorozatai rémlenek föl. Leggyakrabban a mélyszegénységben élő romák világát vagy a mellözöttség, lepusztultság fájdalmas díszletei között bukácsoló városlakókat fényképezte. Stalter ezúttal egy teljesen más arcát mutatja: most egy a 2000-es évek elején készített és így egyben még soha be nem mutatott aktsorozatot állít ki a Falk Miksa utcai Körmendi Galériában ...akár egy film noir címmel.

Staltert és a film noirt (az 1900-as évek közepén készült bűnügyi filmekre jellemző, titokzatos fényekkel világított, fekete-fehér képi világ) ezúttal a fotográfiák főszereplője, a nagyon szép egykori fotómodell, Héjja Gabriella köti össze. Az említett filmes stílusban készült róla az összes kép, amelyen nem csak a végeredmény, vagyis a modelltől készített aktfelvétel látható, de mert a képkivágás rendre tágasabb a szükségesnél, olykor szinte tetten érhető a felvételek készítésének folyamata, látható a munka környezete, azaz a műterem és annak néhány használaton kívüli berendezési tárgya is. A fotográfus filmszerű beállításokat, filmforgatásokon használt lámpákat, műtermi kellekeket, drapériákat, szűk és rejtélyes fényeket, krimiszerű árnyékokat használ. A sorozat, noha több éven át készült, és a különböző fotózásokról csupán két-három képből álló egységeket tartal-

maz, mégis: így, egyben, akárha egy werkfilm-sorozat volna, amely egy aktmodell munkáját mutatja be. Es mert Stalter ügyel a dramaturgiára: a kiállítás valahol a havas tájban, a modellel való találkozással kezdődik, egy lakásba/műterembe ér-

kezéssel folytatódik, az aktfotókkal sodródik tovább, és a munka után, amikor a műtermi lámpák kialszanak, azzal a jelenettel fejeződik be, amelyen a modell fáradtan burkolózik az ellenfényben tekergő cigarettafüstbe.

Ha nagyon akarjuk tehát, mondhatjuk, hogy a két-három felvételtől álló képi egységekből afféle történet kerekedik, de a képek persze külön is érdekesek. Bár aktokat látunk, ezúttal szó sincs a női test szépségének lágyító előtétékkel, bemosott hátte-

rekkel, szépséges testrészekkel való kiemeléseről. Itt a női test (amely amúgy gyönyörű a rafinált fotográfiai manírok nélkül is) a maga természetességében, mutatkozik meg, a kompozíciók pedig igencsak szokatlanok. A modellt tényleg mintha filmekből kiemelt jelenetekben látnánk, máskor mintha a divatfotó kívánalmi szerint pózolna, olykor zavarba ejtően kitárlkozik, egy helyütt *André Kertész* hullámos tükrökkel eltorzított aktjait idézi távolról. Annyi biztos: kiszámított rendezői utasításokat követ. Profeszionista rendező dolgozik egy profeszionista modellel, aki pontosan és komoly igyekezettel teszi, amit tennie kell. Csupán egyetlen képen nevet, igaz, ez a kép aztán fel is oldja a film noir kívánalmi szerint készített fotók fénypamacsos, árnyékokkal nehezített, rejtélyes hangulatát.

„Az elegancia az egyetlen szépség, mely soha nem fakul” – mondta állítólag *Audrey Hepburn*, és ez jut eszünkbe, amikor Stalter sorozatát nézzük. Nemcsak azért, mert a filmsztár maga is a film noir felfutása idején kezdte karrierjét, és még csak nem is azért, mert a képsorozat főszereplője időnként őt idézi elénk, hanem azért, mert rájövünk: Stalter fotográfiáinak titka éppen az említett mondatban érhető tetten. Itt nem egyszerűen egy szép nőről készített, zavarba ejtő és bizarr aktok láthatók, hanem egy testet, szépségét felettébb elegánsan viselő nőről készített kollekciónak. És ez az elegancia sokkal több, mint a szépség. Ahhoz, hogy erre végül ráébredjünk, még a film noir elegánsan cinikus detektívjére, *Humphrey Bogart*ra sincs szükség.

A maga természetességében megmutatkozó női test és különös kompozíciók FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS